

Klima, Natur- og Miljøudvalget

Klima-, Natur- og Miljøudvalget

1. Udvalgets opgaveområder

Klima-, Natur- og Miljøudvalget arbejder for at drive og udvikle Vejle Kommunes storslåede natur, samt for at sikre endnu bedre miljø og klimaforhold i Vejle Kommune. Det er udvalgets ansvar, at klimaindsatsen er tilpasset målene i kommunens klimaplan.

I gennem udvalget ejes en række rekreative naturområder – skove, strande, enge og ådalsområder mv., som udvikles både rekreativt med stier, vandreruter og faciliteter for brugere, og med henblik på at sikre natur og biodiversitet og for at mindske klimaforandringerne.

Gennem driften af Ressourcer & Genbrug arbejder udvalget med affaldsplanlægning og fremme

af cirkulær økonomi. Gennem udvalget varetages også en række myndighedsopgaver på natur- og miljøområdet – i forhold til natur, vandløb, landbrug, dambrug, grundvand, spildevand, energi og varme, industrimiljø og andre forhold. Som noget særligt drives videns- og oplevelses-centret Økolariet også under Klima-, Natur- og Miljøudvalget. Økolariet er en vigtig videns- og oplysningsindsats i forhold til bæredygtighed, klima og natur for både skoler, voksne og turister. Økolariet er udpeget som VidensPædagogisk AktivitetsCenter (VPAC) af Undervisningsministeriet.

Udvalgets opgave om affalds- og ressourcehåndtering i Ressourcer & Genbrug er baseret på brugerfinansiering efter et hvile-i-sig selv princip. De øvrige opgaver er skattefinansierede.

2. Andel af driftsbudget

Drift – serviceudgifter	Budget 2025 (1.000 kr.)	Drift – brugerfinansieret område	Budget 2025 (1.000 kr.)
Natur- og Udeliv	14.580	Ressourcer & Genbrug	-12.557
Miljøprojektet	1.432	Driftsbidrag klimainvestering	-3.493
Vand	9.179	Varmeforsyning	0
Industri & Landbrug	463		
Klima	1.590		
Økolariet	6.259		
Grønt Forum	973		
Skadedyr	126		
Puljer, biler, besparelser	2.478		
Netto budget i alt	37.080	Netto budget i alt	-16.050

3. Politiske mål og kommende udfordringer

Det skattefinansierede område

Udvalget har en række udfordringer og mål det kommende år, herunder især:

Biodiversitet og udeliv

Rammerne for udvikling af området ligger i 3. generation Natur- og Friluftstrategi samt de ved-

tagne planer for kommuneskovene, landskab og biodiversitet. Vejle Kommune rummer en enestående natur med mange kvaliteter og muligheder, og naturen er et stærkt brand både i Vejle, nationalt og internationalt. Vi tænker klima-, natur-, sundheds- og kulturværdier sammen og skaber udviklingsmuligheder for erhverv og bosætning i balance med natur og miljø. Vejle Ådal og Vejle Fjord er et overordnet fokusområde med stort potentiale, og vi arbejder

Klima, Natur- og Miljøudvalget

målrettet i samarbejde med bestyrelsen på at udvikle disse områder i dialog med lodsejere og brugere.

Det er en stor opgave at realisere kommunens klimamål samt EU- og Statens planer på naturområdet. Derfor skal der også kvitteres til de lodsejere, vi har et godt samarbejde med om diverse naturhensyn.

Det samlede arbejde med udvikling af vandtilbageholdelse, klimatiltag, biodiversitet og rekreative potentialer afhænger i høj grad af muligheden for at skaffe finansiering.

Drift af strand, skov, natur og vand

Vi har nogen af Danmarks bedste muligheder for friluftsliv, og det er positivt, at vi kan konstatere et stadigt stigende brug af naturen på klassiske, men også nye måder. Vi har målt en fremgang på 22% fra 2016 til 2020 og yderligere store stigninger i forbindelse med Corona. Det udfordrer. Det er fortsat et ønske at udvikle cykling, vandring og rekreative muligheder. Vi vil inden for de givne økonomiske rammer fortsat tilstræbe et højt serviceniveau til glæde for udelivet, samtidig med at vi arbejder for bedre biodiversitet under behørig hensyntagen til de mennesker, der bor i områderne.

Det er opgjort, at borgere i aldersgruppen 18-75 år sammenlagt tilbringer 5,8 mio. besøgstimer i naturområderne i Vejle Kommune, og 78 % af kommunens borgere besøger naturen mindst én gang om måneden. Undersøgelsen gentages i 2024.

Grundvand

Fremtidens grundvand er i fokus. Vi skal beskytte vores grundvand og sikre en robust forsyning. Vi arbejder meget tæt sammen med alle vores vandværker om deres planer for fremtiden, så vi kan hjælpe dem med at blive mere robuste og professionelle.

Vi er i gang med at sløjfe ubenyttede borer og brønde, for at beskytte grundvandet.

Arbejdet med lodsejere og vandværker om pesticidfrie BNBO'er er i gang.

Alle vandværkerne undersøger løbende for PFAS-stoffer. Der er ingen af vores vandværker, der har PFAS i drikkevandet. Der er dog fortsat

behov for en fokuseret opmærksomhed på PFAS og andre miljøfremmede stoffer i drikkevandet.

Vandmiljø

Vores vandløb, søer og fjord har et stort potentiale, og der knytter sig mange interesser til vores vandområder. Vi skal fortsætte med at beskytte og forbedre vandmiljøet, håndtere klimaudfordringer, sikre de erhvervs-mæssige og rekreative interesser. Igennem "Sund Vejle Fjord" laver vi marin naturgenopretning som et supplement til den nødvendige næringsstoffjernelse fra land.

Vådomsrådeindsatsen, vandtilbageholdelse og etablering af klima-lavbundsarealer en stor opgave og en vigtig forudsætning for hhv. havmiljø og Klima/CO₂ indsats. Hvis klimaplanens mål for lavbundsindsatsen skal nås, skal der etableres 190 ha om året de næste 7 år. Indsatserne er med til at reducere oversvømmelsesrisikoen i Vejle by.

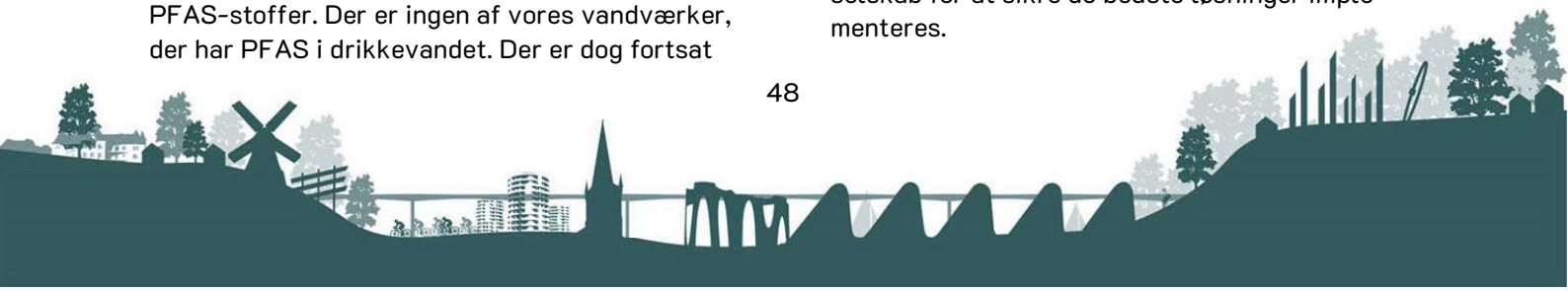
Vi skal udvikle en ny form for vandforvaltning, der kan vægte, hvordan vi sikrer mere robusthed overfor stigende nedbør, så byerne sikres bedre, landmandens jorde kan dyrkes, og vi sikrer øget biodiversitet. Hvis vi skal lykkes, er det vigtigt, at vi har klare aftaler med lodsejerne via opdaterede vandløbsregulativer.

Spildevand

Spildevandsplanen 2020-2028 beskriver en prioriteret indsats vedrørende adskillelse af regnvand fra spildevandssystemet, hvilket skal mindske presset på kloaksystemet, og dermed udledningen af urensset spildevand til vandmiljøet under kraftig og langvarig regn.

For at imødekomme fremtidens vådere klima fortsætter vi implementeringen af vandhåndteringsplaner og vanddisponeringsplaner, så vi arbejder med vand på forkant i byomdannelseprojekter og nye boligområder.

Der er vedtaget et tillæg til Spildevandsplanen vedr. forsynings mulighed for finansiering af klimaprojekter. Den nye lovgivning kalder på et tæt samarbejde mellem kommune og forsynings-selskab for at sikre de bedste løsninger implementeres.

Klima, Natur- og Miljøudvalget

Dambrug

Vejle Kommunes arbejde med dambrug har til formål at understøtte erhvervsudvikling, indtænke bæredygtighed og sikre/forbedre vandmiljøet.

Landbrug

Vejle Kommune leverer rammebetingelser for landbrugets vækst og udvikling, så landbrugsproduktionen sker på et bæredygtigt grundlag og bidrager til den grønne omstilling.

Vi gennemfører sparringssamtaler med vækstlandbrug, og indgår tidligt i dialog med landbrugset om at finde løsninger, der bidrager til en bæredygtig udvikling.

Naturbeskyttelsesloven	
§3-beskyttet område	7.400 ha
Internationale beskyttelsesområder og fredede arealer	18.000 ha
Plejeaftaler	1.000 ha
Boringsnære beskyttelsesområder	161 stk. (ca. 306 ha)
Tilsynspligtige industri-virksomheder	520
Tilsynspligtige Husdyrbrug	600
Dambrug	20
Almene vandværker	61
Enkeltvandforsyninger	2.800
Større søer	8

Klima – grøn omstilling og bæredygtighed.

Vejle Kommune har en klimaplan, der beskriver, hvordan kommunen skal arbejde for at nå Paris-aftalens målsætning om at begrænse klodens opvarmning til 1,5 grad.

Klima-, Natur- og Miljøudvalget arbejder i 2024-2026 med deres egen klimahandlingsplan med fokus på arealanvendelse, klimatilpasning, biodiversitet, vedvarende energi, cirkulær økonomi og grøn adfærd i hele samfundet

Fremdriften kan via centrale måleparametre følges i kommunens eget onlineværktøj klimaplanmonitor på vejle.dk/klima.

For at understøtte klimaindsatsen udmønter udvalget løbende midler til grønne projekter fra udvalgets klimapulje.

Klimatilpasning

Ud over klimaplanen er flg. planer og strategier grundlaget for arbejdet med klimatilpasning:

- Klimatilpasningsplan
- Risikostyringsplan
- Resiliensstrategi og stormflodsstrategi.

I 2025 fortsætter arbejdet med implementering af klimatilpasningsplan og risikostyringsplan for oversvømmelse. Der er opstillet mål og tiltag i risikostyringsplanen for perioden 2021-2027, som skal gøre Vejle midtby robust over for fremtidens risici for oversvømmelser.

I 2025 fortsættes arbejdet med fyrtårnsprojektet "Fjordbyen Vejle – Det gode liv og møde med vandet", som indgår i resiliensstrategien.

Følgende projekter vil særligt være i fokus:

- Etablering af forsinkelses områder i Grejs opland
- Undersøgelse af mulige tiltag i Vejle midtby – styring af vand på overfladen og/eller i rør (Vesterbrogade-Vedelsgade)
- Stormflodsbeskyttelse– Membranprojektet og opstart af kommunalt fællesprojekt (Fase 1 i stormflodsstrategien).
- Klimatilpasning i Østbyen – etape 2
- Udvikling af varslingsystem – Smart Vand.

Økolariet

Økolariet er et levende hus, der mærker den grønne omstilling og dagsorden i omverden. Vi oplever, at flere opsøger os for at få rådgivning og vejledning i, hvordan man formidler det grønne budskab, og hvordan et sted som Økolariet er opstået.

I 2025 vil samarbejder på tværs af kommunens institutioner med kulturelle tilbud o. lign. være en naturlig del af "Økolariet Outreach" og være med til at skabe et Vejle, hvor vi sammen giver mere, end vi tager.

Besøgstal i 2023 vækstede med 10.000 gæster til ca. 95.000 gæster. Med en gns. forløbstid på 3 timer pr. gæst/skoleelev leverer Økolariet årligt 273.000 timers direkte påvirkning mod øget

Klima, Natur- og Miljøudvalget

indsigt og ændret adfærd. Dog forventer vi ikke en yderligere vækst af antal gæster i 2025, da vi ikke har ressourcerne og personalet til at følge med væksten. Hvert år laves undervisningsforløb for institutioner, skoler, ungdomsuddannelser og voksne.

Vi har ca. 15.000 skoleelever pr. år. Vi tilbyder 32 forskellige forløb, fordelt på alle alderstrin fra førskole til voksen. Målet med undervisningen er at inspirere og motivere børn og unge/voksne til at handle bæredygtigt. Vores mission er at uddanne ambassadører for bæredygtighed.

I 2025 åbner stor særudstilling om Forbrug og Energi.

Vi vil fortsætte og udbygge vores arbejde med social ansvarlighed og social bæredygtighed ift. at være en del af solsikkeprogrammet, have praktikanter, være neutralt rum for ledsagede familier m.v.

Undervisningsministeriets anerkendelse og økonomiske støtte til Økolariet som Videns-Pædagogisk AktivitetsCenter (VPAC) fortsætter uændret i 2025.

I 2025 skal rammerne på en aftale med Ressourcer & Genbrug i forbindelse med selskabsgørelsen være defineret og hermed også rollen ift. økonomisk bistand til Økolariets drift, udstilling og undervisning.

Skadedyr

Skadedyrsbekæmpelse omfatter navnlig rottebekæmpelse. Udgifterne til rottebekæmpelse finansieres af alle borgere i Vejle Kommune, som ejer fast ejendom, og som derfor betaler et gebyr, der er fastsat efter det antal m² bygninger, som de ejer.

Målet med opgaven er bekæmpelse af rotter, når borgere anmelder, at de føler sig generet heraf samt kloaksikring af offentlige institutioner og andre tiltag, der kan reducere behovet for anvendelse af rottegift. Desuden arbejdes med central registrering af samtlige rottespær og -fælder i Vejle Kommune.

Det brugerfinansierede område

Ressourcer & Genbrug

Vejle Kommune ønsker at være blandt foregangskommunerne, hvad angår affaldsforebyggelse og genbrug. Ressourcer & Genbrug sikrer med højt ambitionsniveau optimal ressourceudnyttelse med forebyggelse som førstevalget, opfylder de nationale målsætninger for genanvendelse og en stigende borgertilfreds, samt arbejder mod et CO2 neutralt affaldsområde i 2030.

De ressourcer, der udsorteres, skal recirkuleres i høj kvalitet, så de kan få nyt liv og gøre bedst mulig gavn for klima og miljø.

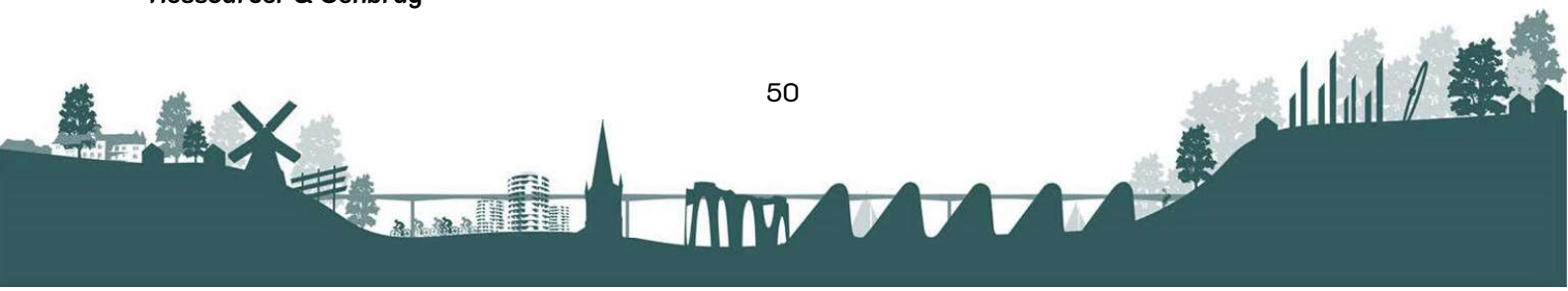
Kommunen skal helt eller delvist tage hånd om ca. 122.000 borgeres og ca. 13.300 virksomheders affaldsproduktion. Ud af den samlede mængde i kommunen håndterer Ressource & Genbrug mellem 95.000 – 105.000 tons affald om året. Heraf står husholdningerne for ca. 91% og erhvervene for ca. 9%.

Der arbejdes med de 7 fokus- og indsatsområder fra Affalds- og ressourceplanen 2020-2032.

Det er blandt andet:

- Iværksætte og understøtte tiltag og initiativer for at skabe affaldsforebyggelse og mere direkte genbrug
- Øget kommunikation som er opmærksomhedsskabende med borgerinvolvering og adfærdspåvirkning for at sikre affaldsminimering og affaldsforebyggelse.
- Samarbejde med andre i branchen omkring måling af CO2 effekter
- Videre arbejde med pilotprojektet "Fælles om at dele" fra delprojektet "Borgersamling om bæredygtigt forbrug" under EU LIFE-IP-projektet, Circular Economy Beyond Waste, som løber fra 2022 til 2029.

Derudover vil der foregå forbedrende arbejde i forhold til forventelig selskabsgørelse af affaldsområdet. Der vil løbende ske implementering af ny lovgivning. På baggrund af pilot forsøg med 24/7 på genbrugspladserne, kan det evt. permanent betyde ændrede åbningstider.

Klima, Natur- og Miljøudvalget

Desuden skal der ske en revidering den nuværende Affalds- og Ressourceplan 2020-2032 indenfor de først 6 år.

4. Aktivitetsforudsætninger

Aktivitet	Mængde	I alt
Drift og vedligeholdelse, km vandløb	ca. 330 km	4,40 mio. kr.
Skovdrift, indtægter	1.000 ha	-1,92 mio. kr.
Skovdrift, udgifter	1.000 ha	3,59 mio. kr.
Friluftsliv, skov	1.000 ha	2,67mio. kr.
Friluftsliv, åbne land		2,76 mio. kr.
Stranddrift	6 strande (blå flag)	1,52 mio. kr.
Naturpleje	22.000 ha	1,96 mio. kr.
Besøgstimer i Vejles Natur	5,8 mio. timer	
Økolariet, antal gæster	95.000 gæster	

